

Brüssel, 5.2.2019
COM(2019) 50 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta määruse (EL) nr 1337/2011
(mis käsitleb Euroopa püsikultuuride statistikat) toimimise kohta**

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta määruse (EL) nr 1337/2011 (mis käsitleb Euroopa püsikultuuride statistikat) toimimise kohta

1. TAUST

Määrus (EL) nr 1337/2011 (edaspidi „määrus“) (mis käsitleb Euroopa püsikultuuride statistikat)¹ jõustus 1. jaanuaril 2012. Määrusega tunnistati kehtetuks kaks õigusakti: nõukogu 5. veebruari 1979. aasta määrus (EMÜ) nr 357/79 viinamarjakasvatusalade statistiliste vaatluste kohta² ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/109/EÜ, mis käsitleb liikmesriikide statistilisi vaatlusi teatavate viljapuuliikide istandike tootmispotentsiaali kindlaksmääramiseks³. Määruses (EL) nr 1337/2011 käsitletakse püsikultuuride kohta kaht liiki struktuuriliste andmete kogumist:

- viljapuuadade andmete kogumine õuna-, pirni-, virsiku-, nektariini-, apelsini-, sidruni-, väikeseviljaliste tsitruseluude ja oliivipuude ning lauaviinamarjadeks ettenähtud viinamarjasortide kohta ning
- viinamarjaistanduste andmete kogumine viinamarjaistanduste kohta, kus kasvatatakse viinamarju veinide ja rosinade tootmiseks ning kahesuguseks otstarbeks ettenähtud viinamarju.

Seni on korraldatud kolm andmekogumist: kaks viljapuuadade kohta (2012. ja 2017. aastal) ning üks viinamarjaistanduste kohta (2015. aastal).

Määruse artiklis 13 on sätestatud: „Komisjon vaatab käesoleva määruse toimimise läbi 31. detsembriks 2018 ja seejärel iga viie aasta tagant. Läbivaatamise raames hindab komisjon artiklis 4 osutatud andmete koostamise vajadust. Kui komisjon leiab, et osa neist andmetest ei ole enam vajalikud, on tal volitus võtta artiklis 11 sätestatud korras vastu delegeeritud õigusakte, millega teatavad andmed I ja II lisast kustutatakse.“

Käesolevas aruandes on tehtud kokkuvõtte määruse toimimise läbivaatamise peamistest järeldustest. Aruandes viidatakse Euroopa 2020. aasta põllumajandusstatistika strateegiale, mille

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1337/2011, mis käsitleb Euroopa püsikultuuride statistikat ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 357/79 ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2001/109/EÜ (EMPs kohaldatav tekst), ELT L 347, 30.12.2011, lk 7.

² Nõukogu 5. veebruari 1979. aasta määrus (EMÜ) nr 357/79 viinamarjakasvatusalade statistiliste vaatluste kohta, EÜT L 54, 5.3.1979, lk 124.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. detsembri 2001. aasta direktiiv 2001/109/EÜ, mis käsitleb liikmesriikide statistilisi vaatlusi teatavate viljapuuliikide istandike tootmispotentsiaali kindlaksmääramiseks, EÜT L 13, 16.1.2002, lk 21.

Euroopa statistikasüsteemi komitee kiitis heaks oma 27. koosolekul, mis toimus 19. novembril 2015. aastal. Aruandes tutvustatakse püsiluultuuride struktuurilise statistika uut õigusraamistikku, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1337/2011, mille toimimine on käesoleva aruande teema.

2. PEAMISED JÄRELDUSED JA HINNANGUD

Määrust (EL) nr 1337/2011 on teatud määral keeruline rakendada, nagu selgub 2012. ja 2017. aastal viljapuuadade andmete kogumisel ning 2015. aastal viinamarjaistanduste andmete kogumisel saadud kogemuste, erinevate eksperdirühmade kohtumistel⁴ antud tagasiside ja liikmesriikide esitatud kvaliteediaruannete põhjal. Lisaks on möödunud aastakümne jooksul muutunud ka kasutajate vajadused.

2.1 Andmekogumisega seotud probleemid.

Andmete ja kvaliteediaruannete analüüsi põhjal on selge, et viljapuuadade ja viinamarjaistanduste andmete kogumisel esineb teatud probleeme.

2.1.1 Viljapuuadade andmete kogumine

Andmemuutujate (liigirühm, vilja värvus, saagikoristuse aeg, vanus, tihedus) risttabelis esitamisel on kaks tagajärge. Esiteks peavad liikmesriigid kasutama väga suuri proovivõtumäärasid. Nendel riikidel, kellel ei olnud viljapuuadade registrit, oli keskmine proovivõtumäär väga kõrge – 54 %. Seega pidi nendest riikidest viis riiki korraldama loenduse, et viljapuuadade kohta andmeid koguda. Teiseks eeldab andmete üksikasjalik liigendamine kulukat ja aeganõudvat andmekogumist. Viljapuuadade andmete kogumise keskmine maksumus (vaatlusaasta kohta) on ligikaudu 220 000 eurot riigi kohta, ulatudes 2 500 eurost kuni 900 000 euron. Statistikaasutuste tööjõusisend ulatub 0,1 täistööaja ekvivalendist kuni 6,2 täistööaja ekvivalendini. Lisaks on andmeesitajatele suureks koormaks suured proovivõtumäärad ja pikad küsimustikud, mille jaoks on vaja teha palju pindalamõõtmisi.

Väga üksikasjaliku teabe kogumiseks riiklikul tasandil tehtavad suured investeeringud ei too kahjuks täit kasu andmekasutajatele, kuna mõningaid kogutud andmeid ei saa statistilise konfidentsiaalsuse tõttu avaldada.

Määruse I lisas määratletud liigirühmad, eelkõige õunte ja pirnide puhul, ei kajasta hästi liigirühmade jaotust ELis. Lauaõunu kandvate õunapuudega kaetud aladest on 34 % liigitatud

⁴ Põllukultuuride statistika töörühma kohtumised (2012–2017), alalise põllumajandusstatistika komitee kohtumised (kuni 2014. aastani), põllumajandusstatistika valdkonna direktorite rühma kohtumised (alates 2015. aastast).

rühma „Muud“ alla ja pirnipuude puhul on see osakaal 18 %. Probleem on veelgi suurem Euroopa põhja- ja idaosas, kus mõne riigi puhul kuuluvad peaaegu kõik viljapuuaiad rühma „Muud“ alla.

Raske on koguda vabatahtlikult esitatavaid andmeid õuna-, pirni- ja virsikupuude kohta, mille viljad on nähtud ette tööstuslikuks töötlemiseks, kuna otsuse tegemisel, kas müüa puuvilju tarbimiseks või tööstuslikuks töötlemiseks, juhinduvad põllumajandustootjad igal aastal paljudel juhtudel pigem ilmast, turutingimustest ja kvaliteediaspektidest kui viljapuusordist.

2.1.2 Viinamarjaistanduste andmete kogumine

Määruse artikli 3 lõikes 4 on sätestatud, et muuks otstarbeks kui lauaviinamarjadeks ette nähtud viinamarjasortide (määruse II lisa) andmete „esitamiseks kasutatakse andmeid, mis on saadud määruse (EÜ) nr 1234/2007 artikli 185a kohaselt loodud istandusregistrist, kõigi kõnealusesse registrisse kantud põllumajandusettevõtete puhul määruse (EÜ) nr 436/2009 artikli 3 lõike 1 punktis a määratletu kohaselt“. Määruse kohane kohustuslik side istandusregistri ja viinamarjaistanduste andmete kogumise vahel põhjustab mitmes liikmesriigis probleeme, kuna kõnealune register ei ole alati ajakohane ega sisalda kõiki määruses loetletud muutujaid. Kohustus kasutada kõnealust registrit ainsa andmeallikana on probleemne ka Euroopa statistika tegevusjuhise seisukohalt,⁵ kuna selle punktis 6.2 on sätestatud, et statistiliste allikate valik peaks põhinema statistilistel kaalutlustel, ning punktis 12.1 on sätestatud, et algandmeid tuleb regulaarselt hinnata ja kinnitada.

2.2. Kasutajate vajadused

Konsulteerimisel asjakohase poliitikavaldkonna peadirektoraatidega saadi kinnitust, et komisjoni tuleb täpselt teavitada ELi istandike potentsiaalset toota püsikultuuride teatavaid liike. Et tagada ühise põllumajanduspoliitika nõuetekohane haldamine, nõuab komisjon, et püsikultuuride kohta esitataks korrapäraselt andmeid. Andmete uurimine näitas aga, et koormuse vähendamiseks, eelkõige viljapuuadade andmete kogumisel, on võimalik võtta olulisi meetmeid.

⁵ „European statistics code of practice for national statistical authorities and Eurostat (EU statistical authority)“, mille Euroopa statistikasüsteemi komitee kiitis heaks 16. novembril 2017: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/8971242/KS-02-18-142-EN-N.pdf/e7f85f07-91db-4312-8118-f729c75878c7> (kättesaadav ainult inglise keeles).

Enam ei ole vajalik, et järgmised muutujad kuuluksid struktuuriliste statistiliste andmete hulka, mis esitatakse poliitika üle järelevalve teostamise eesmärgil:

- õunte ja pirnide liigirühmad;
- virsikute, nektariinide ja lauaviinamarjade värvus ning
- virsikute, nektariinide, aprikooside, apelsinide ja väikeseviljaliste tsitrusviljade saagikoristusaeg.

Lisaks ei ole enam vaja esitada vanuse- ja tihedusemuutujaid risttabelis, kuigi neid muutujaid võib eraldi koguda. Andmete kogumise sagedus võib olla 6 või 7 aastat, kuna viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste struktuur on suhteliselt muutumatu. Määruse kohaselt pidid andmete kogumise kohustust täitma liikmesriigid, kus kasvatatakse viinamarju vähemalt 500 hektari suurusel alal. Viljapuuaedade puhul oli lävendiks ühe viljapuuliigi kohta 1000 hektari suurune ala riiklikul tasandil. Et lävend oleks vastavuses veinisektori muude meetmete ja registritega, peaks viinamarjaistanduste lävend olema samuti 1000 hektarit.

Poliitikakujundamiseks on vaja piirkondi paremini kajastavaid andmeid. Määruse kohaselt koguti andmeid viljapuude kohta NUTS 1⁶ tasandil ja andmeid veini tootmiseks ette nähtud viinamarjaistanduste kohta NUTS 2 tasandil. Kuna need andmed on olulised, et analüüsida viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste piirkondlikku potentsiaali nii turukorralduse kontekstis kui ka kriisi korral, on viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste kohta vaja koguda kõiki struktuurseid andmeid NUTS 2 tasandil.

3. EUROOPA 2020. AASTA PÕLLUMAJANDUSSTATISTIKA STRATEEGIA JA UUE PÕLVKONNA PÕLLUMAJANDUSSTATISTIKA: MÕJU MÄÄRUSELE (EL) nr 1337/2011

Alates 2014. aastast on Eurostat teinud koos andmekasutajate (peamiselt muud komisjoni talitused ja ELi institutsioonid) ja riiklike statistikaametitega intensiivselt tööd 2020. aasta ja järgnevate aastate põllumajandusstatistika strateegia⁷ kallal. Põllumajandusstatistika strateegia eesmärgid on:

- koostada tõhusalt sellist statistikat, mis vastab kasutaja vajadustele;
- mitte suurendada oluliselt andmesitajate ja statistikasüsteemide koormust ning teha kättesaadavaks rohkem statistikat;
- parandada põllumajandusstatistika alamvaldkondade järjepidevust;

⁶ Ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus

⁷ „Commission staff working document impact assessment accompanying the strategy for agricultural statistics 2020 and beyond and subsequent potential legislative scenarios“
SWD/2016/0430 final – 2016/0389 (COD),
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016SC0430> (kättesaadav ainult inglise keeles).

- muuta mõisted ja määratlused selgemaks ja kergemini mõistetavaks;
- parandada põllumajandusstatistika kvaliteeti ning
- parandada põllumajandus-, metsandus-, maakasutus- ja keskkonnastatistika lõimimist.

Rakendamisetapp algas pärast seda, kui Euroopa statistikasüsteemi komitee oli strateegia 2015. aastal heaks kiitnud. Mõjuhinnaangus leiti, et kaheetapiline rakendamisstrateegia vastab kõige paremini statistikasüsteemi ja andmekasutajate vajadustele.

- Esimene etapp on raammäärus, mis käsitleb integreeritud statistikat põllumajanduslike majapidamiste kohta. Raammäärus hõlmab põllumajandusettevõtete struktuuriuuringuid, mida praegu käsitleb põllumajandusettevõtete uuringute määrus,⁸ määruse (EL) nr 1337/2011 kohast statistikat viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste struktuuri kohta ning mõningaid põllumajanduse keskkonnanäitajaid. Struktuurilisi andmeid viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste kohta kogutakse määruses 2018/1091⁹ (mis võeti vastu 18. juulil 2018. aastal) sätestatud viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste moodulite alusel. Määrus (EL) nr 1337/2011 on tunnistatud kehtetuks alates 1. jaanuarist 2022.
- Teine etapp on määrus, mis käsitleb põllumajandussisendite ja -väljundite statistikat ning hõlmab muu hulgas põllukultuuride tootmist ja põllukultuuride tasakaalu.

Põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohasel viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste moodulitel on vähem üksikasjalik põllukultuuride omadusi käsitlev andmesisu, kuid andmed esitatakse Eurostatile mikroandmetena, mis on seotud põllumajanduslike majapidamiste põhiandmetega. See võimaldab andmeid paindlikumalt kasutada ja andmed vastavad paremini kasutajate vajadustele. Mikroandmeid saab esitada risttabelis, milles on näha, millised põllumajandustootjad kasvatavad eri liiki püsikultuure ja kuidas need põllumajandustootjad töötavad (nt vanus, haridus ja koolitus, muu põllumajandustegevus, muu tulutoov tegevus, kas nad asuvad vähem soodsates piirkodades jne).

3.1 Põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohane viljapuuaedade moodul

Viljapuuaedade struktuurilist statistikat koostatakse põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohase viljapuuaedade mooduli alusel. Sellega lahendatakse 2. peatükis esile tõstetud probleemid ja võetakse arvesse komisjoni praeguseid vajadusi. Viljapuuaedade moodul hõlmab ligikaudu 600 muutujat vähem, kui neid oli määrusega (EL) nr 1337/2011 hõlmatud. See

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1166/2008, mis käsitleb põllumajandusettevõtete struktuuriuuringuid ja põllumajanduslike tootmismeetodite uuringut ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 571/88, ELT L 321, 1.12.2008, lk 14.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL) 2018/1091, mis käsitleb integreeritud statistikat põllumajanduslike majapidamiste kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1166/2008 ja (EL) nr 1337/2011, ELT L 200, 7.8.2018, lk 1.

peaks eeldatavasti vähendada andmekogumise kulusid ja koormat, arvestades isegi NUTS 2 tasandi täpsusnõudeid.

Viljapuuadeade andmeid kogutakse põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohase viljapuuadeade mooduli alusel 2023. aastal.

3.2 Põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohane viinamarjaistanduste moodul

Põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohase viinamarjaistanduste mooduli alusel toimuva viinamarjaistanduste andmete kogumise sisu jääb peamiselt samaks, mis oli sätestatud määruhes (EL) nr 1337/2011. Ainukene erinevus on peamiste viinamarjasortide määratlus. Praegu määratletakse peamisi sorte kui kõiki neid viinamarjasorte, mille minimaalne kasvatusala on riiklikul tasandil 500 hektarit. Põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohaselt määratakse peamised viinamarjasordid kindlaks alt-üles lähenemisviisi abil: iga viinamarjakasvataja teatab oma ettevõtte kümnest suurimast viinamarjasordist ja nende alusel määratakse kindlaks peamised sordid riiklikul tasandil.

Põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohase viinamarjaistanduste mooduli puhul võivad liikmesriigid valida viinamarjaistanduste andmete kogumiseks välja parima kättesaadava andmeallika (kas andmete kogumine või istandusregister). Komisjon julgustab liikmesriike kasutama nii palju kui võimalik istandusregistri andmeid, kuna see vähendab andmeesitajate koormat ja kulutusi. Et parandada viinamarjaistanduste registriandmete kvaliteeti, kavatses komisjon avaldada projektikonkursi, mille toetuste eesmärk on parandada istandusregistri ja statistiliste andmete kogumise (sealhulgas põllumajandusettevõtete registri) koostalitlusvõimet.

Viinamarjaistanduste andmeid kogutakse põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse alusel 2026. aastal. 2020. aastal kogutakse viinamarjaistanduste andmeid veel määruse (EL) nr 1337/2011 alusel, et oleks piisavalt aega viia põllumajandusettevõtete register vastavusse istandusregistriga, mis on põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määruse kohaselt vajalik.

4. KOKKUVÕTE

Määrus (EL) nr 1337/2011 ei ole toiminud nii, nagu kavandati määruse vastuvõtmise ajal. See on tingitud sellest, et andmesisu ja risttabelis esitatavad andmed on liiga üksikasjalikud. Need tegurid tekitasid andmeesitajatele suurt koormust ja suured andmete kogumise kulud ning tõid kaasa konfidentsiaalsed andmed. Aastate jooksul on ka kasutajate vajadused muutunud ja nüüd vajab komisjonil vähem üksikasju.

Eespool nimetatud põhjustel ja et viia ellu 2020. aasta ja järgnevate aastate põllumajandusstatistika strateegiat, lõimitakse määruse (EL) nr 1337/2011 kohane viljapuuadade ja viinamarjaistanduste andmete kogumine uude määruhesse, mis käsitleb integreeritud statistikat põllumajanduslike majapidamiste kohta. Määrus (EL) nr 1337/2011 on tunnistatud kehtetuks alates pärast 2020. aasta viinamarjaistanduste andmete kogumist (andmete esitamine 2022. aastal).

Uus õiguslik alus viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste kohta struktuuriliste andmete kogumiseks vastab paremini kasutajate vajadustele ning peaks eeldatavasti vähendama andmeesitajate koormust. Viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste mooduliandmed, mis kogutakse põllumajandusettevõtete integreeritud statistika määru alusel, võimaldavad viljapuid ja viinamarju kasvatavaid ettevõtteid põhjalikult analüüsida. Seda tänu rohketele võimalustele, mis tulenevad mikroandmete esitamisest, mis võimaldab viljapuuaedade ja viinamarjaistanduste struktuuri seostada põllumajanduslike majapidamiste täielike struktuuriliste andmetega. See aitab tugevdada tõendibaasi, mida kasutatakse asjaomast sektorit mõjutavate otsuste vastuvõtmisel.